

АТЛАНТИК СІТІ, Нью-Джерсі, 11 серпня. — Федеральні урядники на випадок вугалевого страйку думають використати публіку, що твердо вугля є податостатком та що на випадок його нестачі можна вживати другого топлива, приміром м'якого вугля. Урядники кажуть, що влістелі копальні твердого вугля записалися на випадок страйку та що вони мають тепер в магазинах та збірниках тільки вугля, що на нього добуття треба влітку.

В Герінгені (в Німеччині) помер 22. VI. п. найбільшим з сучасних німецьких математиків, професор Фелікс Кляйн. Покійний уродився 1849 р. в 19 році життя здав докторат а заслужив найбільше на пошлі математичної дидактики. Був членом багатьох наукових товариств німецьких і не-німецьких: між иншим був теж почесним членом Наукового Тов. ім. Шевченка у Львові.

Той апарат зветься «Ідентіскоп». Коли в будучині впаде на кого підозріне, що він до-
конав якогось злочину, то від-
стихність палітри підозрілого бу-
дуть певним доказом вини,
зглядаю безпідставності підоз-
ріння.

ГУРАГАН ЗРИВНАВ ЗІ ЗЕМЛЮ МІСТО В ГОЛИНІ.
АМСТЕРДАМ. Н.І. серпня. — Вчора черемом *тиснула* і б
ляждо страшний гураган. Страшна вітруга з *громоушні* і б
ревівша через провішші Бабрагінні Гельдернші і Остерло
Богато людських осель просто зрінула зі землі. Усе ос
сле, що на булі наліжало кінцельські тисни, аби
на голістою. Нікого непомістило. *Богородицею*

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Published by the Ukrainian National Association, Inc.
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Printed by the Ukrainian National Association, Inc.

Entered as Second Class Matter at the Post Office at Jersey City, N. J.
on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		PERMITTEE	
Yearly	\$ 7.00	Per copy	3.00
Six months	\$3.75	Per copy	3.75
Three months	\$2.00	Per copy	2.00
Foreign and Jersey City Rates:			
Yearly	\$10.00	Per copy	10.00
Six months	\$5.00	Per copy	5.00
Three months	\$2.75	Per copy	2.75

За кожну копію адресу платити 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді наближається виставка грошей на ім. Фредерік Мейер Остер.

Вашингтон, Сполучені Штати, 408 Montgomery, Фей. У. Н. Сполучені Штати.

Адреса: "СВОБОДА", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЗАХОДИ КОЛО ЗМОСКОВЦЕННЯ АМЕРИКИ

Конгресмен Джансон сїдає на свого старого конника та пробує герцувати проти імїгранції. Конгресмен Джансон відомий з цього зданья. Він не є один проект імїгранційний вносис у конгрес, і на жаль не один з них справдїст за законом. Джансон знаєть з його ненависті до Япани і Китаїшї і з того, що він своєю ненависті до Азіїв переносить і на других імїгрантів, яких він правильно називає чужинцями. Завдяки своїй неповадї агїтатї проти імїгранції й імїгранти вїн добився на становище голови імїгранційної комісії в конгресі й його вїлїя у сїй справі без сумнію дуже великий. Через те всїякий нїмї прогрозїть, хочї вона яка була нерозумна, як лишень вона вїйшла від Джансона, прислухаеться американське громадянство.

До сих часних проектїв конгресмена Джансона треба зачислити й новий його проект. Приїздаючи до Вашингтону на переслухання, він в імїгранційній справі має більше впливу на переслухання, ніж в імїгранційній справі має вплив імїгранційний комітет палати посїдїв. Джансон заповідає з гори лїальне обмїщення імїгранції. Він каже, що його програма ще вся невиконана, та що він далі не покидає її довершення. Він хоче, щоб саме стрїгїли імїгранційні закони. Він навіть натїякає, якї саме закони він думає пропонувати.

З його слїв видно, що жїби так йому полюбилось переперїтї, що він хоче, то наперед імїграція булаби ще більше обмежена, як вона тепер є. Хоча він сього не каже, але є видно з його дїяльностї, вона булаби далї обмежена в тому напрямку, в котрому вона обмежена тепер, себїто емігранти з пївнїчної та західної Європи малиби перїнувати на імїгрантїв з пївденної та східної. Виходить се з його похвал, якї він спїдає для обовязуючого тепер імїгранційного закону. Він каже, що на всїх труднощї, якї сей закон накладає на імїгрантїв, а зате він знаєть команду, хто повинен виступити проти сього закону, що він певно має особистий інтерес у сїй справі, аби такого закону не було. Джансон пїдїзламає кожного противника, що він певно хоче спроводити когось зі старого краю. Як лїчно припустити, щоб визначений американський законодавець був так обмїщений в своїй поглядї, щоб не міг припустити, що люди противник поглядї можуть бути так само чїсно переконанї в своїх поглядї, як люди його поглядї.

Найважнїша частина проектїв Джансона вїдносїться не до обмежування дальшої імїграції, а до старїх уже імїгрантїв. Джансон вїрує дуже, що серїд старої вже імїграції є багато імїгрантїв, яких не можна викинути зі Зауочених Дерев, бо їх перед сим захоронє закон. Він вїдлучає передовсим як велику кїмїду для старої амерїканства, що імїгрантїв, якї побули тут вже понад 5 лїт, не можна вїдїстїти назад до старого краю за якусь провини проти американських законїв. Джансон розумїє справедливостї у тому спїсї, що імїгрантїв, хочї він тут побулї і не знати як довго, треба вїдлучати від старого краю, як його пїймається не то на сповненню якогось тяжкого запїну, але навіть на пачкованню гїрїки. Джансон говорить про заведенє рївностї межї імїгрантїв, але не добаєть, що за гїрїстувом проти прїгїблївального закону родовитого Американа буде карати гїрївною або в найгїршїй розї кїлькома добами арешту, а "чужинцї" буде карати меже найтяжчою карою, яка може стрїтїти. (Препїдї для українського імїгранта лїво чи є тяжка кара, якї примусовє вїдїстївєнє його до польської або москївської трїти на-родїв).

Не можна заперечити конгресменови Джансонови послїдовностї. Як вже він узїяв сїмїлї жорстокостї законами, то ще сильнїє їх послїдовно. Він спїше уже так далеко, що готовє надати імїгрантїв українцїм право вїдїстївєнє до старого краю тих чужинцїв, якї тут побули хочї вїн понад п'ять лїт, якї на думку сїх імїгрантїв українцїв є небажанїми імїгрантїв. В історїї довоєнного законодавства такі широкї права прислугували адмїстраційним українцїм лишень в нарїсній Росїї. Там губернатор мав право вїдїстївєнє з губернської вїлїї на 5 лїт всїякого, котрому на його думку грозить суцїльну утїрєну. Се була вїлїя адмїстраційним "властиво російським адмїстраційним безпорядкїм" хочє завести в Америкї конгресмен Джансон Рївнїсть лишень одна: в Росїї власть мав губернатор, а тут власть будуть мати імїгрантїв українцїв. Там вона була звїрїня проти революцїонерїв, тут проти "чужинцїв".

Не треба вїти як в історїї Росїї, щоб бачити, якї наслідкї мусїть принести такий закон. Як на самїм облїку сього проекту написана ненависть до імїгрантїв за те, лишень, що він мисє грохатї йакїмї від родовитого Американа, котрий не приїшов до Америкї самїм, але котрого батько або дїд приїшли сюди; з такої ненавистї не можна вїдїстїти нічого доброго. Як з усьїякого абсолютного закону, так і з сього мисє вїйти лишень гїгїт, переслїдуванє, доносїтво, — словом, людська кїрїдї. І скандїла для Америкї. З тїх причини проти сїх проектїв повиннї повстатї не лишень імїгрантїв, але й родовитї Американи.

ОРГАНІЗУВАННЯ ПОМОЧІ ЗАХІДНО УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛЯНСТВУ.

Успїх дотепершїої акції. Веденє лїпта з Радянської України. Пожертвї країн та емігрантїв. Значїня праї Краєвого Комїтету. Плян на майбутнє. Катастрофа новїв.

Лївїв, в лїпнї.

Органїзована допомога західно-українському селянству увїнчалася добрим успїхом. Майже у всїх наївїдїх голодової катастрофи поївїтах, в наїтїших тяжїх сїчогорїчїх передївкї вїдїтїу помїч Краєвого Комїтету Допомогї "Голодного Селу".

Цей портфїлїтук дав Краєвий Комїтет завдяки збірнїму на-роду цїлого українського на-роду: жертвї пїлївуть з усьїх поївїтанїх кордонам українських земелї; мїж жертвова-ними є емігрантїв-Українцї, роз-сіпанї по широкїму свїтї: є мїж ними герїт вивільдїний вїїн, що тепер на знїцївїлїї в потї чола здобувають хлїб на-суцїний, є мїж ними амерїкан-ські емігрантїв, якї своєю гер-вольностїю здобули собі вї-чїну влївчїстї своїх братїв в Рїдному Краї.

З окрема далекосягдє значїня мав наїблївшїя позиція в списку жертв: Український Червоний Хрїст в Харковї при-слав до 18 вїгївнїв зїбїжа (14 пїшївїї, 2 ячїмїно, 2 жїтї), загальнїй ваги около 290,000 кг., загальнїй вартостї около 20,000 долїрїв. Це жїтїва велїко-українського селянина сво-їмю захїднїмю братовї, вїд-сїхненїм від рїднїго пїль-рїський кордоном. Це вїдїла-та за його лїпту в 1922 роцї. Тодї на богатїх степах-Украї-ни шалїв Цар-Голод. І тодї за-хїдно-український селянин вїд-сї-сїмїм собі вїдїрїває, щоб з-сївчїтїи свою національну єд-ностї.

Обставини так склїли, що не довго довелося ждати на вїдплату. Коли вїзїметься на у-вагу, що Велика Україна щї-вїно вїдлїчується з ран, якї за-вадали її довголїтнїя гїрїжак-ська вїїна та наслідкї вїїни, жертвова велїкоукраїнського сїлянства являєтьсє велїким подївом.

Вона має подївїне значїня: 1) вїртувала багато сїл вїд фї-зичної загїблї, 2) утвердила спїлїтївє єдностї, солїдарностї, смїлї, і спрїмостї єдностї української нації.

Захїдно-українське село знає, що в наїтїшїй час завдячує портфїлїтї своїм братам з Ве-лїкої України, своїм братам на емігрантїв, та своїм інтелїген-тїв, переслїдуванїм і давленїм чужїм урядом, яка дала почїти до рятункувїї акції і зявляєся збираним лїпт по мїстах.

Тому проводїна праї Крає-вого Комїтету Допомогї "Го-лодного Селу" являєтьсє спра-вою велїкого значїня.

В грошах Краєвий Комїтет по дїнь 15. лїпня зїбрав 14,633 золотїх 68 грошїв і 430 долїрїв.

З цього вїдано на допомогу Пївїтовим і Сїльським Комїте-там 8,850 золотїх і 80 долїрїв, 2,701 зол. і 55 грошїв на опя-ту транспортїв зїбїжа, а 1,000 зол. на Сїрїський Захїст у Львовї.

Допомогова акція обїдала отїх поївїтїв: Яворїв, Мостїска, Добровїлї, Рудкї, Комарно, Самбір, Старїй Самбір, Турка, Борїня, Бірча, Стрий, Жидачів, Сколе, Станїславїв, Доли-на, Кулуш, Кремїнїч, Ковель, Санок, Коломїя, Березїв (2 се-ла), Сокаль (1 село), Косїв (2 сїлї), Надїрїв (1 село), Пере-рїмшї, Ярослав, Радивїлї, Любачів, Городок, Ягїдовсь-кий, Золочїв (1 село).

В кожнїм поївїтї висота до-помогї залежно була від роз-мїрїв голодової катастрофи в поївїтї.

Якї рїч, що рятункує го-

лодї і затї польських урядов-их чїнївїкї у вїдїношенїю до українського села;

6) інформувати село і про-вінцїальнї установи про за-ходи наїх центральних устан-ов, якї торкуютьсє села;

7) виконувати окремї доруч-ення села і провінцїальнїх устан-ов в Парламїтарній Реп-резентатїї в центральних устан-овах.

В справї покликання до жїт-тя такої інстїтуції Краєвий Комїтет веде переговори з "Сїльським Господарем" та у-країнським кооперативним установам.

Покїши годї сказати, чи на-стояча інстїтуція буде сам-стїйною, чи зробитьсє вїдїлом "Сїльського Господаря" (на-жаль це досї повнї не урухо-мленого).

Всєж свїдомостї, що вона по-будована, що раз більше зростає. Може й вїсїд за тим розбудов-уваетьсє фондї. Бо жїцї велїч-на, оснїдуванї установи може-матї, переломове значїня в за-магаїних зах.-укр. сїлянства.

Кїлька тїжївїв тому Краєвий Комїтет думає зївїдувати ак-

ції доразовїї допомогї в сїрп-нї, лїпнї, лїпнї і вїдїношенїю до оснї-вуваннї згаданїх вїше установ. Та пїд кїнець червня і з почат-ком лїпня около трїнадцїтї схїд-но-галїцїйських поївїтїв наїстї-ла небудова до катастрофи поївїтї. Знїщенї засївнї, знїщенї сїножатї, а в деяких сїлах і багато будївнїк. Про розмїрї шкїдї поївїтї окремїй інформатї-онїїї наїсє Краєвий Комїтет, опїсївє вї примусовїю допо-мїжїню акції доразовїї допо-мїги продовжїтї. Наслїдком поївїтї декї поївїтї прямо в безсївїднїмю становищї.

Необхїдна негаїня помїч. Зно-ву приходїтьсє вїдїрати в дївнї-трїгївї.

Повнї наїстїла головнїм чїном поївїтї, якї в мїнулому роцї наїблїше постраждали на-слїдком неврожаю (крїм Яво-ровї і Мостїска).

Краєвий Комїтет сподїветьсє, що його поклик наїстї спочу-тївїї вїдїгомї в широкїх вер-стах української суцїлїностї по обох боках насїльнїго кор-дону та сїред української емі-грації в Америкї.

Мїхїлїо Струтинський.

МАТЕРІАЛИ ПРО ШКОДИ, ЗАПОДІЯНІ РОЗЛИВОМ РІК

В КІНЦІ ЧЕРВНЯ — ПОЧАТ-КОВІ ЛІПНЯ 1925.

У лївнї доїшї на кїнцї червня і початковї лїпнї спрїчїнїли коласїальнїй розлив рік. Про розмїр шкїд, заподїяних поїв-нїю злив до сього часу дїлїї не представлїютьсє так. По-внї обїяла поївїтї: Бібрк, Ве-рївї, Добровїлї, Дрогобїч, Долину, Жидачів, Калущ, Ко-ломїю, Косїв, Лїско, Нови-Самбір, Перемїшлї, Рогатин, Рудкї, Надїрїв, Самбір, Старїй Самбір, Станїславїв, Стрий, Сколе, Санок, Товмач, Ярослав.

Повїт БЕРЕВІВ.

Повнїв захопила 15 громад, 3370 моргів поля, втратї вї-носїть 426,000 золотїх.

Повїт БІРКА.

Повнїв захопила 38 громад, вїнїшенє 2000 моргів сїножатї і 250 моргів поля, загальнї втратї вїносїть 237 тїсїч зол.

Повїт ДОБРОМІЛЬ.

Повнїв захопила 27 громад в тому чїсї Тарнав, Книж-пїлї, Вїсїєво, Новосїлка, Ста-рїву. Знїщенї сїножатї і засїв-нї.

Повїт ДРОГОВИЧ.

В поївїтї пошкодженє поївнїю поля 4653 моргів, сїножатї і пасовїсї 24,117 моргів, шкїдї до-сїтають понад 2,000,000 зол. Розлив річки Тїсїмїчїї завїв зїбїрнїкї рїпнї, вода з ропою залїла окружнїї поля і сїножатї, вїпалїла зїбїжї і зробила ґрунт неужитковим на доївнїй час. Сїмї вїдївчє з хвїлї рікї, було так перекс-кїтє залпаком рїпнї, що не на-давалосї наївїтї для пїдїстїмї.

Повїт ЖИДАЧІВ.

Розливом Дїстїра і Саїчї по-шкодковано громади: Устє ро-зав, Надїлїчї, Верїна крупїска, Шулїтїн, Балїчї, Лївкошїв, Воїнїца пїдїївїска, Іванпїлї.

Повїт ПІЕРМІШЛІ.

Повнїв захопила 52 громади, около 1000 моргів поля і сїно-жатї.

Повїт РОГАТИН.

Повнїв захопила громади: Попільнянї, Мїчїнї, Пїанїчї, Дїушїлї, Козарї, Тенетнїкї, Мартїнї, Денешкївї і знїщенї великї простори поля і сїно-жатї.

Повїт РУДКІ.

Повнїв захопила 30 громад.

Повїт КАЛУШ.

Розливом Лїмїнїї зайнїто громади: Пїдїмїхїлїє, Добровї-лїя, Лївнї, Сївїка, Хотєв, Перевїсїнї, Ваїнї, Студїнка.

Повїт КОСІВ.

Розлив Черемошї, позбїрав скїлади деревнї на берєтїх, у-шкодженє поївїтї і сїножатї.

Повїт ЛІСКО.

В наслідок поївнї в багатїх громадах знїщено сїножатї і поїв-нї, звїдїку тому, що зїр-ванє в багатїх мїсїях мостї, денїкї громади як напїрїм Зє-лена цїлком вїтїтї від свїта.

Повїт СТАНІСЛАВІВ.

Розливом Дїстїра і Лїмїнїї наїблїше пошкодovanї око-лицї Галїча, завдїто великї про-стори пасовїсї, сїножатї і поїв-нї.

Повїт СТАРИЙ САМБІР.

Повнїв залїла 12 громад, 1000 моргів поля, 1000 моргів сїножатї, шкїдї вїносїть 450 тїсїч золотїх.

Повїт СЯНІК.

В 30 громадх доївнїх над Сїном і його доївнїми вода поївїдувала сїножатї, позбїрала покїшенї трави, замуїловала зїбїжї та бара-базї, а подекуди позбїрала верхнї шар землї.

Повїт ТОВМАЧ.

Розливом ріки Ворона залї-ло поївїтї і сїножатї в громадах Красїлїка, Голосїв, Угорнї-кї і Отіїно.

Повїт ЯРОСЛАВ.

Повнїв знїщїла 7810 моргів поля, шкїдї вїносїть 1,125,000 золотїх.

Наведєнї вїше інформатїї, що вїдївчїютьсє повнїми і вїнерчїючїми.

В наслідок поївнї в багатїх мїсїях розпїрївано мостї, по-шкодженє дорогї.

Були числїні вїпадкї люд-ських жїртв.

В першї дїї після поївнї люд-стїв, яка переживала наїтяж-кї дїї передовїї після мїну-лїчїго неврожаю в наслідок браку поївнї опїнїлася в ка-тастрофїчнїмю становищї.

В наслідок того, що пасо-вїсї і сїножатї доївнїх час-були пїд водою, худоба опї-наїлас цїлком без корму.

В зв'язку з цїєю катастрофою наїлї сїлянства на сїчогорїчнї зїбїр цїлком розвїсїлїсї.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА-П ПОВІННА НАХОДИТСЯ ЧАСОВИНА "СВОБОДА"

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

В роцї 1925 торговельних кораблїв в числї 4893: 97 мїлї кораблїв, 401 державнїх кораблїв, всїх 5,393 кораблїв через пїнїшнїй канал. Опїтїв за переїзїв 4,893 торговельних кораблїв бїлї \$22,809,416, а вїд 97 мїлїх кораблїв бїлї \$38,370, що разом вї-носїть \$22,809,780,00 за рік. Чи ви знатї-те, що в Галїчї мають в сїбї 100% нї-цїтї тїсїїмїлїї пїлїчє колїї нїшї шїгарїтї мають в сїбї лишнь заївнїчїї тїтїтїтї.

Повїт САМБІР.

Повнїв захопила 14 громад, знїщено 15 хат і 30 госпо-дарських будївнїк. 20,000 моргів.

КАРТА ЗМІНИ АДРЕСИ.

Хто змїнїє свою адресу ухїлїя доївнїтї поштову марку за 10 центїв і вїнїше цю картку на адресу:

"СВОБОДА", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

До Адмїстрації "Свободи".

Завдаючи поштову марку на 10 центїв прошу змїнїтї мою адресу.

Моя стара адреса була:

Число вїдїлїу.....

Ім'я.....

Улиця.....

Почта.....

Нова адреса є:

Число вїдїлїу.....

Ім'я.....

Улиця.....

ЧИТАЄТЕ УКРАЇНСЬКІЙ МІЖНИЙ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТІ ЧИТАЄТЕ НАШЕ ДО ПРОБІТИ. А ПРОБІТИ

